

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Rastislavom Cestickým, Palackého 1, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B1-18C/4/2023-93 zo 14. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júna 2025 elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu a doplnenou 30. júna 2025 v listinnej podobe domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením mestského súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou pôvodne na Okresnom súde Bratislava I proti žalovaným [REDACTED] a [REDACTED], domáhal určenie neplatnosti zmlúv o podnájme nebytových priestorov a o zaplatenie 10 000 eur a 54 800 eur s prísl. Mestský súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 579,50 eur a vo výške 3 267,50 eur, na čo reagoval sťažovateľ podaním, ktoré súd podľa obsahu vyhodnotil ako žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a vyzval ho na vyplnenie tlačiva pre dokladovanie pomerov a predloženie dokladov dôležitých pre rozhodnutie. Uznesením zo 14. februára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom mestský súd sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku nepriznal, keďže neuniesol dôkazné bremeno

týkajúce sa preukázania, že na jeho strane sú také pomery, ktoré odôvodňujú oslobodenie od súdneho poplatku. Preukázal iba to, že je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu mestský súd zamietol uznesením z 8. októbra 2024 vydaným sudcom ako oneskorene podanú. Pätnásťdňová lehota na podanie sťažnosti začala sťažovateľovi plynúť 11. marca 2024 a uplynula 26. marca 2024. Sťažnosť bola podaná 26. marca 2024.

3. Po opätovnej výzve na zaplatenie súdneho poplatku mestský súd uznesením zo 17. februára 2025 vydaným vyšším súdnym úradníkom konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu v súlade s § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

4. Napadnutým uznesením zo 14. apríla 2025 vydaným sudcom mestský súd sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o zastavení konania ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, keďže mestský súd ho odôvodnil neprípustne formalisticky a účelovým výkladom odignoroval preukázaný nárok sťažovateľa na oslobodenie od súdnych poplatkov a trval na zastavení konania, čím mu odňal možnosť domôcť sa ochrany svojich práv v súdnom konaní. Sťažovateľ disponuje niekoľkými rozhodnutiami Centra právnej pomoci ktorými mu podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci až do právoplatného skončenia veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. S ohľadom na vymedzený predmet konania ústavný súd už viackrát zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa (z novej judikatúry napr. II. ÚS 105/2018, II. ÚS 224/2018, I. ÚS 85/2024). Rozhodovanie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. III. ÚS 559/2011, I. ÚS 27/2014, II. ÚS 243/2022, IV. ÚS 531/2024).

7. Aj rozhodovanie všeobecných súdov o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok však musí mať zákonný podklad a nemôže byť výsledkom arbitrárneho prístupu či zjavne nesprávneho posúdenia situácie predpisom podústavného práva, ktorým je v tomto prípade zákon o súdnych poplatkoch. Zároveň musí odôvodnenie súdneho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne poskytovať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (I. ÚS 105/2025, II. ÚS 158/2025).

8. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že v ojedinelých prípadoch je oprávnený zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, a to iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu o neoslobodení od povinnosti zaplatiť súdny poplatok došlo vzhľadom na výšku súdneho poplatku posudzovanú v rámci konkrétnych okolností prípadu a ekonomických (finančných) možností sťažovateľa zaplatiť tento súdny poplatok a vzhľadom na fázu konania pred všeobecným súdom k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Jedamski a Jedamska proti Poľsku z 26. 7. 2005, body 60 a 66). Príčinou uvedeného stavu býva najčastejšie úplná rezignácia všeobecného súdu na vyvažovanie verejného a súkromného záujmu, prípadne nedôsledné vyvažovanie (opomenutie podstatnej „premennej“ pri vyvažovaní). Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy tiež v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

9. To však nie je prípad sťažovateľa. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ako aj jeho vydaniu predchádzajúcich rozhodnutí o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku a zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu a o zastavení konania nezistil ústavný súd prítomnosť extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, resp. nedostatočného odôvodnenia.

10. Na to, aby súd mohol strane priznať oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok, musia byť kumulatívne splnené dva zákonné predpoklady: (i) podanie návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku a (ii) pomery strany odôvodňujúce oslobodenie od súdneho poplatku. Pokiaľ ide o preukázanie majetkových pomerov, dôkazné bremeno zaťažuje stranu, ktorá žiada o oslobodenie. Tieto pomery je pritom strana povinná preukázať vierohodným spôsobom (porov. Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1011 a nasl.)

11. Súd rozhoduje o priznaní alebo nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku výlučne na návrh, t. j. nerozhoduje o tejto otázke z úradnej povinnosti, *ex officio*. Je preto na účastníkovi (strane, pozn.), aby predložil k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov všetky doklady, ktoré podľa jeho mienky sú dôležité pre také rozhodnutie. Pri nepreukázaní osobných, majetkových a zárobkových pomerov súd nemôže rozhodnúť inak ako oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznať (porov. 8 Sžo 391/2009).

12. Základom rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia sťažovateľa od súdneho poplatku bol záver mestského súdu o neunesení dôkazného bremena, pokiaľ ide o preukázanie jeho osobných, majetkových a zárobkových pomerov, ktoré by odôvodňovali priznanie tohto oslobodenia.

Z argumentácie ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ svoju žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku podporil dôkazmi, na ktoré by mestský súd neprihliadal.

13. Proti rozhodnutiu nepriznávajúcemu oslobodenie od súdneho poplatku sa sťažovateľ nebránil včas, keďže sťažnosť proti tomuto uzneseniu podal po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty, čo v ústavnej sťažnosti nespochybňuje.

14. V tomto bode ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd (v zásade) nemôže svojím postupom, resp. rozhodnutím porušiť ústavou alebo dohovorom zaručené právo, ak koná a rozhoduje v súlade s platným a účinným zákonom (II. ÚS 354/2025), t. j. v prípade sťažovateľa ak v súlade s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu.

15. Mestský súd v napadnutom uznesení okrem iného uviedol, že sťažovateľ ani k tejto svojej sťažnosti nepripojil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali jeho doterajšie tvrdenia. Napriek tomu, že v doplnení sťažnosti uviedol, že mu bola Centrom právnej pomoci predbežne poskytnutá právna pomoc na doplnenie sťažnosti, takéto doplnenie advokátom nebolo mestskému súdu doručené a ani prípadné rozhodnutie o predbežnej právnej pomoci na doplnenie sťažnosti, nie na celé konanie, nezakladá jeho nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov zo zákona.

16. Pokiaľ mestský súd rozlišoval medzi priznaným nárokom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 10 ods. 5 a 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci a predbežným poskytnutím právnej pomoci podľa § 11 ods. 1 tohto zákona v nadväznosti na účinky oslobodenia od súdneho poplatku zo zákona (§ 4 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch), ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa tento výklad nehodnotí ako účelový či formalistický. Úmyslom zákonodarcu bolo eliminovať zbytočné rozhodovanie súdov o oslobodení od súdnych poplatkov u osôb, ktorým bol priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc, aby súdy neboli duplicitne povinné skúmať pomery účastníkov, ktoré už predtým preskúmalo Centrum právnej pomoci. Takémuto účastníkovi postačí predložiť rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci (porov. II. ÚS 271/2025). O predbežnom poskytnutí právnej pomoci však centrum rozhoduje bez zbytočného odkladu, ešte pred rozhodnutím o samotnom nároku na poskytnutie právnej pomoci, teda pred posudzovaním materiálnej núdze v zmysle § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci, inými slovami, pred skúmaním pomerov sťažovateľa.

17. V okolnostiach prejednávanej veci sťažovateľ rozhodnutie o priznaní nároku na právnu pomoc mestskému súdu nepredložil (opak netvrdí ani v ústavnej sťažnosti, uvádza iba, že disponuje viacerými takýmito rozhodnutiami bez ozrejmenia, prečo neboli predložené v konaní o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov).

18. Na základe uvedeného možno konštatovať, že mestský súd vysvetlil, na akých skutočnostiach založil svoj záver o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v súvislosti so záverom o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Právny názor mestského súdu o nepreukázaní osobných, majetkových a zárobkových pomeroch sťažovateľa nemožno považovať za svojvoľný, zjavne neodôvodnený ani za extrémne vybočujúci zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

19. Ústavný súd tak nezistil relevantnú ústavnoprávnu súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením mestského súdu (ani postupom a rozhodnutiami, ktoré jeho vydaniu predchádzali), preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu